

Bilag 10.

Ekspertgruppe for fremtidens beskæftigelsesindsats

Vidensprojekter for borgere længere fra arbejdsmarkedet

Vidensprojekter for borgere længere fra arbejdsmarkedet

Der findes relativt begrænset viden om kausale effekter af konkrete enkeltindsatser for borgere længere fra arbejdsmarkedet. Der er i samarbejde med Beskæftigelsesministeriet/ Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering gennemført en række initiativer, der har bidraget med viden om, hvordan udsatte målgrupper kan komme tættere på arbejdsmarkedet.

I dette notat præsenteres en opsamling af udvalgte vidensprojekter med umiddelbart positive erfaringer, som Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering har været en del af. Der er derfor heller ikke tale om en komplet litteraturgennemgang, herunder en vurdering af om resultaterne er i overensstemmelse med den eventuel øvrige empiriske litteratur.

Initiativer for borgere længere fra arbejdsmarkedet

I det følgende uddybes fem vidensprojekter for borgere længere fra arbejdsmarkedet.

1. Mentorforsøget (2012-13)

STAR gennemførte i perioden august 2012-november 2013 det randomiserede kontrollerede forsøg 'Mentorstøtte til udsatte unge uden uddannelse og job'. Her fik udsatte unge i deltagergruppen tildelt en mentor med ugentlig kontakt i op til et år, hvor tilsvarende unge i kontrolgruppen ikke fik dette tilbud. Formålet med forsøget var at afdække effekten af at bruge mentorstøtte i op til et år i forhold til at hjælpe udsatte unge tættere på uddannelse eller job. Forsøget blev gennemført i 13 jobcentre. I alt har 2.593 borgere været omfattet af forsøget, heraf 1.302 i deltagergruppen og 1.291 i kontrolgruppen.

Evalueringen viste positive effekter af mentorstøtte til udsatte unge. Målt et år efter forsøgsstart var 12 pct. af de unge i kontrolgruppen i gang med uddannelse. Det tilsvarende tal for deltagergruppen var 16 pct. Mentorindsatsen havde dermed haft en signifikant positiv effekt på cirka 4 pct.-point på tilbøjeligheden til at påbegynde en SU-berettiget uddannelse. Målt godt et år efter forsøgsstart var ca. 5 pct. af de unge i kontrolgruppen i job. Det tilsvarende tal for deltagergruppen var ca. 7 pct. Mentorindsatsen havde dermed haft en signifikant positiv beskæftigelseseffekt på samlet set ca. 2 pct.-point på beskæftigelsesomfanget dvs. 2 pct. point flere er kommet i beskæftigelse (Rambøll og Rosholm. M og Svarer, M, 2014).

2. Brobygning til uddannelse (2013)

'Brobygning til uddannelse' var et 2-årigt forsøg igangsat af STAR og Undervisningsministeriet i 2013. Forsøget havde til formål at understøtte, at flere unge kom i uddannelse eller job.

Brobygningsforløbet foregik på en erhvervsskole, hvor den unge var en del af et ordinært uddannelsesmiljø. Indsatsen bestod i opkvalificering i dansk og matematik samt i snusepraktikker (korterevarende praktikker/besøg) på uddannelsesinstitutioner og virksomheder. Derudover blev den unge tildelt en uddannelses- og fastholdelsesmentor, som fulgte den unge frem til og efter uddannelsesstart. I alt har 2.397 borgere deltaget fra 12 forskellige erhvervsskoler.

Effektanalysen viste, at 45,2 pct. af de unge i indsatsgruppen gik videre i ordinær uddannelse og 7,7 pct. kom i job. 25 uger efter opstart var andelen af unge i uddannelse 15 pct-point højere end i kontrolgruppen. Der var således en signifikant positiv højere uddannelsestilbøjelighed efter et brobygningsforløb (Görlich et al. 2016).

De positive effekter findes også på længere sigt. Opdaterede effektmålinger af Rosholm og Mikkelsen, hvor de unge er fulgt 3½-4 år efter forsøgsstart, viste positive effekter på start i uddannelse med SU, andel i beskæftigelse, start i hovedforløb på erhvervsuddannelse og fuldførelse af grundforløb på erhvervsuddannelser. Rosholm og Mikkelsen vurderer, at de signifikante positive effekter på fuldførte hovedforløb sandsynligvis vil vokse fremadrettet, da en større andel af deltagergruppen er i gang med et hovedforløb sammenlignet med sammenligningsgruppen. Der var ingen effekt på fuldførelse af gymnasiale forløb eller videregående uddannelser (Rosholm og Mikkelsen, 2020).

Den kvalitative evaluering pegede på, at det var afgørende for de unges vej til uddannelse, at de indgår i et ordinært uddannelsesmiljø, hvor de kan møde og identificere sig med andre unge, der er i gang med en uddannelse. Den unge oplever på den måde at være en del af et almindeligt ungdomsfællesskab, og det bidrog til at styrke den unges oplevelse af at have fået et bedre netværk med andre unge og undervisere.

3. *Beskæftigelses Indikator Projektet (BIP) (2011-2016)*

Forskningsprojektet blev gennemført i et samarbejde mellem 10 jobcentre i Danmark, en ekspertgruppe sammensat af forskere og praktikere samt Væksthuset. Forskningsprojektet blev igangsat i 2011, og dataindsamlingen foregik fra 2013 til og med 2016.

Formålet med BIP var at undersøge sammenhængen mellem udvalgte indikatorer for arbejdsmarkedsparathed og sandsynligheden for, at den udsatte ledige kommer i arbejde. Der blev indsamlet gentagne progressionsmålinger på 11 udvalgte indikatorer for jobsandsynlighed. I alt har omkring 4.000 borgere og mere end 300 jobcentermedarbejdere medvirket i projektet.

To analyser fra vurderingen af BIP-projektet, der begge giver et indblik i sagsbehandlerens betydning for borgerens beskæftigelsesmuligheder viser:

1) Borgere, der har en sagsbehandler med høj tiltro til, at vedkommendes borgere kommer i job er forbundet med en højere beskæftigelsesgrad sammenlignet med borgere, der har en sagsbehandler, der ikke i særlig udstrækning tror, at vedkommendes borgere kan komme i job. Man skal være forsigtig med at give analysen en kausal fortolkning, da den kausale fortolkning beror på en række antagelser, som endnu ikke er blevet reviewet som del af en publikationsproces, da studiet endnu ikke er blevet publiceret i et tidsskrift.

2) Sagsbehandlerskift for aktivitetsparate kontanthjælpsmodtageres hænger sammen (korrelereret) med en lavere beskæftigelsesgrad eller tilbøjelighed til uddannelse. Studiet kan ikke fortolkes kausalt.

4. Projekt Inklusion (2011-2017)

IPS-metoden (Individuelt planlagt job med støtte). I Danmark er IPS og IPSE (IPSE er IPS suppleret med træning i kognitive og sociale færdigheder) afprøvet gennem to randomiserede kontrollerede forsøg i 'Projekt Inklusion'. IPS bygger på princippet om "place then train", der handler om at matche borgeren i et job i kombination med psykiatrisk behandling og støtte. Indsatsen består i, at borgerne får en IPS-konsulent fra jobcenteret, der skal støtte borgeren i at komme ind på det ordinære arbejdsmarked, og som følger borgeren indtil han/hun er i arbejde eller i uddannelse og ikke længere har brug for støtte. IPS-konsulentens sagsstamme er maksimalt 25 borgere. Indsatsen foregår i tæt samarbejde med psykiatrien. Et centralt element i IPS er derudover, at indsatsen skal baseres på borgerenes egne præferencer og valg. Når jobbet matcher deltagerens interesser, giver det større tilfredshed og længere jobforløb, og derfor er deltagerens egne præferencer afgørende og styrende for hele forløbet.

I alt blev 243 borgere henvist til IPS indsatsen, 238 borgere blev henvist til IPSE indsatsen og 239 borgere blev henvist til normalindsatsen.

Evalueringen af Projekt Inklusion viser, at IPS kan være en mere effektiv metode til at få personer med alvorlige sindslidelser i beskæftigelse og uddannelse sammenlignet med den traditionelle jobcenterindsats. Undersøgelsen af Projekt Inklusion viser umiddelbart ingen tegn på negative konsekvenser, såsom forværring af symptomer eller livskvalitet. Deltagerne i IPS-indsatserne er samtidig mere tilfredse med indsatsen. Over en periode på 18 måneder kom ca. 60 pct. af deltagerne i IPS-indsatserne i job eller uddannelse, hvilket er knap 30 pct. mere end deltagerne i kontrolgruppen, hvor andelen var 46,5 pct. Opgjort i uger kom indsatsgruppen i gennemsnit 2,9 uger mere i beskæftigelse og uddannelse sammenholdt med kontrolgruppen (Christensen og Epløv, 2018).

5. JobFirst (2016-2017)

JobFirst var et 2-årigt randomiseret kontrolleret forsøg, som blev gennemført i perioden 2016-2017. I alt indgik ca. 2.400 borgere i forsøgets indsatsgruppe fordelt på 15 kommuner. Formålet med forsøget var at afprøve en ny indsatsmodel for kommunernes arbejde med den virksomhedsrettede indsats for udsatte borgere.

Indsatsen havde særligt fokus på fra start at hjælpe borgerne i virksomhedsforløb og ordinære løntimer kombineret med intensiv mentorstøtte, hyppig opfølgning samt håndtering af borgernes udfordringer ud over ledighed i parallelindsatser.

Evalueringen af 'JobFirst' har samlet set vist positive effekter af indsatsen – både på andelen af borgere, der opnår løntimer, og det gennemsnitlige antal løntimer om ugen. I gennemsnit var der fx en signifikant effekt på omfanget af ordinære timer for personer på langvarig kontanthjælp. Målt 78 uger efter indsatsstart havde deltagergruppen haft en effekt i underkanten af 2 ekstra ugentlige timer svarende til ca. 67% flere ordinære timer end kontrolgruppen (Rambøll og Rosholm. M. Svarer, M), 2018).

Den kvalitative evaluering af JobFirst peger også på, at det har betydning for borgerens vej til job, at vedkommende har en tillidsrelation til en primær og gennemgående kontaktperson, der er i stand til at bygge bro til arbejdsmarkedet sammen med borgeren. Det forudsætter, at borgerens kontaktperson kan "gå på to ben". Kontaktpersonen skal dels være i stand til at opbygge en tillidsbaseret relation til borgeren i et håndholdt og sammenhængende forløb. Dels have viden om det lokale arbejdsmarked og adgang til et veludbygget virksomhedsnetværk, der kan bruges som afsæt for at hjælpe borgeren med at finde det rette match på arbejdsmarkedet.

Evalueringen peger også på, at der kan være tegn på sammenhæng mellem medarbejdernes sagsstamme og effekten af den beskæftigelsesindsats borgeren deltager i.

STAR har i 2023 opdateret resultaterne fra forsøget "Jobfirst" ift. at få indblik i de langsigtede effekter. Da JobFirst er designet som et randomiseret kontrolleret forsøg, kan der estimeres kausale effekter af indsatsen. Dermed bidrager analysen til at etablere robust viden om langsigtede virkninger af løntimeindsatser for udsattegruppen.

Ved at sammenligne deltagergruppen, som fik indsatsen, med en kontrolgruppe, der ikke fik indsatsen, over en seks årig periode, dokumenterer analysen, at indsatsen bidrager til at indsatsgruppen har haft 14 procent flere løntimer end kontrolgruppen målt over perioden (STAR, 2023).

Litteraturliste

- Center for ungdomsforskning, CEFU (2016): Hvad virker? Lediges unges vej til uddannelse og arbejde. Evaluering af Brobygning til uddannelse.
- Christensen og Epløv (2018): Resultater fra IPS projektet
- Rambøll og Roshom. M, Svarer. M, 2014: Evaluering af mentorindsats til unge uden uddannelse og job
- Rambøll og Roshom. M, Svarer. M (2018): Delrapport 1 – effekterne. Evaluering af Jobfirst.

- Rosholm, M. og M. Mikkelsen (2020): Opdaterede effekter af Brobygning til uddannelse
- Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering (2023): Løntimeindsatser har langsigtede effekter
- Væksthuset og Aarhus Universitet (2017a): Beskæftigelsesindikatorprojektet. Sagsbehandlerens betydning for udsatte borgeres jobchancer.
- Væksthuset og Aarhus Universitet (2017b): Beskæftigelsesindikatorprojektet. 'BIP indikatorer og jobsandsynlighed'.